

Teaching Guide

Identifying Data					2017/18
Subject (*)	Sociology of the family	Code	615G01305		
Study programme	Grao en Socioloxía				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	1st four-month period	Third	Obligatoria	6	
Language	Spanish				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinador	Martínez Buján, Raquel	E-mail	raquel.bujan@udc.es		
Lecturers	Martínez Buján, Raquel Vázquez Silva, Iria	E-mail	raquel.bujan@udc.es iria.vsilva@udc.es		
Web					
General description	<p>A especialidade dun campo científico sobre a familia dentro do Grao de Socioloxía responde á necesidade de analizar as repercusións da dinámica familiar e os seus cambios en relación ás transformacións que ocorren no resto dos subsistemas sociais (as institucións económicas, educativas e políticas). Aínda que os inicios desta disciplina vincúlanse a outros campos académicos como a historia e a demografía, o desenvolvemento que tivo a socioloxía española nos anos sesenta levou a un avance nesta materia. A familia comezou a formar parte dos estudos sociolóxicos ao entenderse que o cambio familiar non afecta unicamente á composición e estrutura dos fogares, senón tamén á cultura na que se insere. Aínda así, no noso país as investigacións e a docencia no ámbito da Socioloxía da Familia estiveron moi vinculadas a institucións relixiosas e eclesíásticas. As achegas teóricas de autoras feministas han ido modificando ese panorama ata que na actualidade practicamente non se entende que poida estudarse a familia sen a incorporación dunha perspectiva de xénero.</p> <p>Precisamente ese será o enfoque que predominará na docencia desta materia. Por iso, comezaremos explicando no tema 1, A evolución da familia en España, os cambios básicos máis relevantes na estrutura da familia así como os elementos que incidiron no seu cambio. Este tema permítenos adquirir unha visión xeral de como se modificaron as estratexias e pautas da formación das familias entendendo que os novos comportamentos son produto dos procesos de modernización, privatización da vida familiar e aumento da autonomía individual dos seus membros.</p> <p>Desta primeira aproximación ás formas familiares en España e a súa evolución histórica penetrámonos nun capítulo máis teórico, o tema 2 ?Buscando o lugar das familias na teoría sociolóxica?, enfocado ao ámbito de como a socioloxía analizou ás familias desde as opcións máis clásicas cara ás máis contemporáneas. O capítulo 3, As achegas da teoría feminista ao estudo das familias, segue sendo eminentemente teórico pero incorpora os avances que as teorías feministas han realizado aos estudos da familia en España e cales foron as súas repercusións noutras disciplinas académicas. Destacarase fundamentalmente o novo xiro das teorías feministas cara ao estudo dos traballos de coidados nas familias e a repartición do traballo reprodutivo entre xéneros e xeracións.</p> <p>Despois de visualizar as teorías non penetramos no ámbito das dinámicas familiares internas. É dicir, a organización real das familias segundo a súa composición e as actitudes culturais dos seus membros. Neste eido, estudaremos como se produce a división do traballo doméstico, como se modificou a composición dos roles familiares e que repercusións tiveron nos modelos de familias. A finalidade do tema 4, Dinámicas familiares internas, é estudar como os cambios sociais máis relevantes viñeron acompañados da axencia das mulleres e o seu papel no interior das familias.</p> <p>O último dos temas, Familia e Estado, analiza o papel das familias como axencias de provisión en España ante a ausencia de políticas públicas adecuadas que cubran os riscos sociais dos individuos. Este capítulo, por tanto, serve para analizar as relacións existentes entre as familias e os estados e como a fundación das políticas sociais realizouse baseándose na configuración familiar existente nese momento no país.</p>				

Study programme competences

Code	Study programme competences
A8	Análisis de las transformaciones y evolución de las sociedades contemporáneas.

A9	Análisis de los principales conceptos y generalizaciones sobre la sociedad humana y sus procesos.
A14	Capacidades en elaborar, utilizar, e interpretar indicadores sociales e instrumentos de medición social.
A18	Capacidades en evaluar los proyectos de políticas públicas y de intervención social, así como sus resultados.
A24	Conocimientos y habilidades en transmitir los conceptos, problemáticas y perspectivas sociológicas.
A32	Capacidades en contribuir al diseño de políticas públicas orientadas a abordar problemas sociales.
B1	Capacidad de organización y planificación.
B3	Capacidad de análisis y síntesis.
B10	Habilidades en las relaciones interpersonales.
B12	Trabajo en equipo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Interpretar as claves sobre as que se sustenta a reprodución social e a sostibilidade da vida dende unha perspectiva de xénero e xeración.	A8 A9		
Explorar os compoñentes que deron lugar á transformación histórica das familias e recoñecer así a pluralidade das súas formas	A8 A9		
Analizar as desigualdades existentes na distribución de poder dentro do grupo de parentesco e doméstico.	A8 A9		
Deseñar políticas sociais dirixidas ás familias e que incorporen intervencións capaces de dirimir as situacións adversas dos seus compoñentes.	A18 A32		
Avaliar proxectos comunitarios e sociais que actúen directamente sobre as necesidades sociais das familias.	A18 A32	B1 B3	
Elaborar indicadores para a medición da evolución das formas familiares contemporáneas.	A14	B1 B3	
Redactar informes analíticos que mediante resultados empíricos ofrezan evidencias sobre as implicacións sociais dos procesos estudados na materia	A8 A9 A14 A24	B1 B3 B10 B12	C1

Contents	
Topic	Sub-topic
Tema 1. A evolución da familia en España	1.1.- Os cambios familiares españois en comparación con outros países do entorno europeo. 1.2.- Evolución da composición e da estrutura dos fogares e das familias en España. 1.3.- Novas formas de organización familiar asociadas aos cambios de valores e culturais: monoparentalidade, maternidade en solitario, divorcio, unións de feito, parellas do mesmo sexo, matrimonios sen fillos, parentesco ficticio, familias transnacionais.
Tema 2. Buscando o lugar das familias na teoría sociolóxica	2.1.- Teorías institucionais. A familia como unidade básica de análise: Frédéric Le Play 2.2.- Os clásicos: Engels, Marx e Durkheim. 2.3.- Aproximacións teóricas contemporáneas.
Tema 3.- A aportación das teorías feministas ao estudo das familias.	3.1.- Qué é a perspectiva feminista na socioloxía da familia. 3.2.- As aportacións das teorías feministas sobre o traballo reproductivo e doméstico. 3.3.- Novas tendencias no ámbito dos cuidados.

Tema 4.- Dinámicas familiares internas: relacións familiares e solidariedade interxeracional.	4.1.- A división do traballo doméstico. A aplicación metodolóxica das Enquisas do Uso do Tempo. 4.2.- Transformación dos roles familiares: poder e toma de decisións 4.3.- Relacións familiares y solidariedade interxeracional.
Tema 5.- Familia e Estado: a política familiar e o papel da familia española na provisión de benestar	5.1.- O Estado de benestar mediterráneo e o papel da familia. 5.2.- Do Estado de Benestar aos Rexímenes de Coidados e á Teoría do Coidado Social. 5.3.- A Ley de Dependencia como política familiar e de conciliación.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student's personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A8 A9 A24 A32 B3 C1	14	28	42
Directed discussion	A8 A18 B1 B3 B10	6	12	18
Supervised projects	A8 A14 A18 A32 B1 B3 B10 B12 C1	21	31.5	52.5
Objective test	A8 A9 A14 A18 A24 A32 B1 B3 C1	1	32.5	33.5
Personalized attention		4	0	4

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Consisten na explicación da parte teórica da asignatura.
Directed discussion	Debates dirixidos polo docente que fomentan a participación dos estudantes e desenvolven ás súas habilidades orais e as súas capacidades críticas sobre fenómenos sociais.
Supervised projects	Trátase de sesións prácticas interactivas que apoian aos estudantes para a elaboración de informes analíticos sobre temas relacionados cos contenidos da asignatura. En estas sesións realizarase un traballo de investigación aplicado en equipo relacionado cos contidos da materia.
Objective test	Consistirá en: - Exame escrito sobre os contidos teóricos da materia

Personalized attention	
Methodologies	Description
Supervised projects	Adicación personalizada na aula por parte do docente.

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification

Objective test	A8 A9 A14 A18 A24 A32 B1 B3 C1	Exame final que terá lugar nas datas oficiais marcadas pola UDC. É necesario ter aprobado o exame e o traballo para superar a materia. A asistencia é obrigatoria ás clases teóricas e prácticas. Pasarase lista en cada unha das sesións. Soamente gardarse a nota obtida en cada unha das probas durante a convocatoria en curso. De acordo co establecido no artigo 4.5 da Norma que regula o réxime de dedicación ó estudo dos estudantes de grao da UDC non se admite a dispensa de asistencia a clase desta materia.	50
Supervised projects	A8 A14 A18 A32 B1 B3 B10 B12 C1	Traballo de investigación grupal que será tutelado nas sesións interactivas e nas tutorías individuais. Supón o 50% da cualificación final. Entregarase na data do exame oficial	50

Assessment comments

Sources of information

<p>Basic</p>	<p>Agarwal, B. (1999), "Negociación y relaciones de género: dentro y fuera de la unidad doméstica?", <i>Historia Agraria</i>, 17: 13-58. Alberdi, I. (2004), "Cambios en los roles familiares y domésticos?", <i>Revista Arbor</i>, 702: 231-261. Ayuso, L. (2009), "Los emparejamientos sucesivos: una reto para la demografía y la sociología de la familia?", <i>Temas para el debate</i>, 180: 61-63. Ayuso, L. (2012), "El deber de apoyar a la familia: Una revisión del pacto intergeneracional de ayudas familiares en España?", <i>Panorama social</i>, 15: 143-158. Ayuso, L. (2012), "Living apart together en España. ¿Noviazgos o parejas independientes??", <i>Revista Internacional de Sociología</i>, 2012, 70(3): 587-613. Bazo, T. (2012), "Relaciones familiares y solidaridad intergeneracional en las nuevas sociedades envejecidas?", <i>Panorama social</i>, 15: 127-142. Benería, L. (2008), "De la 'armonía' a los 'conflictos cooperativos'. La contribución de Amartya Sen a la Teoría de la Unidad Doméstica?", <i>Araucaria. Revista Iberoamericana de Filosofía, Política y Humanidades</i>, 10(20): 15-34. Carrasco, C., Borderías, C. y Torns, T. (2011), "Introducción. El trabajo de cuidados: Antecedentes históricos y debates actuales", en Carrasco, C. et al. (eds.), <i>El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas</i>, Madrid: Los libros de La Catarata: 13-95. Cea D'Ancona, Ángeles (2010), "La sociedad española ante los nuevos modelos de familia?", <i>Panorama Social</i>, 10: 8-22. Del Campo, S. (2004), "Las transiciones de la familia española?", <i>Revista Arbor</i>, 702: 451-464. Elzo, J. (2004), "Tipología y socialización de las familias españolas?", <i>Revista Arbor</i>, 702: 263-312. Elzo, J. (2008), "Siete aspectos de la familia española, hoy?", <i>El Ciervo: revista mensual de pensamiento y cultura</i>, 686: 7. Flaquer, L. (2004), "La articulación entre familia y estado de bienestar en los países del Sur de Europa?", <i>Papers</i>, 73: 27-58. Garrigós, J.J. (2003), <i>Frédéric Le Play. Biografía intelectual, metodología e investigaciones sociológicas</i>, Madrid: CIS: 208-216. Gil Calvo, E. (2010), "Metamorfosis del conflicto familiar: género y generaciones?", <i>Panorama Social</i>, 10: 40-51. Iglesias-Usell, J. (2003), "La sociología de la familia en España: pasado, presente y futuro?", <i>Revista Arbor</i>, 685: 1-20. Iglesias-Usell, J. y Flaquer, L. (1993), "Familia y análisis sociológico: el caso de España?", <i>Revista Española de Investigaciones Sociológicas</i>, 61-93: 57-75. Jurado, Teresa (2008), "Las nuevas familias españolas?" en J.J. González y M. Requena (es.), <i>Tres décadas de cambio social en España</i>, Madrid: Alianza Editorial, 59-88. Meil, G. (1998), "La sociología de la familia en España, 1978/1998?", <i>Revista Española de Investigaciones Sociológicas</i>, 83/98: 179-215. Meil, G. (2004), "Cambios en las relaciones familiares y en la solidaridad familiar?", <i>Revista Arbor</i>, 702: 263-312. Meil, G. y Ayuso, L. (2007), "Sociología de la familia?", en Pérez, M. (coord.), <i>La sociología en España</i>, Madrid: CIS. Nanda, R. (1994), <i>Fromm, Horkheimer, Parsons. La Familia</i>, Barcelona: Península: 31-65. Navarro, L. (2006), "Modelos ideales de familia en la sociedad española?", <i>Revista Internacional de Sociología</i>, 43: 119-138. Reher, D. (1999), "La historia de la familia en España: Crónica de un campo en auge?", <i>Berceo</i>, 137: 11-24. Reher, D. (2004), "El cambio familiar en España en el marco de la evolución histórica?", <i>Revista Arbor</i>, 702: 87-203. Requena, M. (2004), "Tamaño y composición de los hogares y las familias en España?", en J. Leal (coord.), <i>Informe sobre la situación demográfica en España</i>, Fundación Abril Martorel: 135-160. Varela, J. (1999), "Mater familias: modelos clásicos de sociología del género; F. Engels y E. Durkheim?", <i>Política y Sociedad</i>, 32: 173-188.</p>
<p>Complementary</p>	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

- Demographic analysis/615G01301
- Social Policy and Social Services/615G01308
- Secondary data sources for the study of society/615G01408
- /

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

- Sociology of Migration/615G01410
- Social Structure and Social Change in Galicia/615G01412
- /

Subjects that continue the syllabus

Social and Cultural Anthropology/615G01102

Social Psychology/615G01108

Social Structure and Social Change/615G01208

Sociology of education/615G01210

Demographic analysis/615G01301

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.